

YARA BAKIM HEMŞİRESİ GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Prof. Dr. Ayişe Karadağ
Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
akaradag@ku.edu.tr

İÇERİK

- Giriş
- Yara Bakım Hemşiresi, Eğitim
- Yara Bakım Hemşiresi, Görev ve Sorumluluklar
- Sonuç

GİRİŞ

- Kronik yara yönetimi **multidisipliner bir ekip** tarafından yapılır.
- Yara yönetimi ekibinin vazgeçilmez üyesi **Yara Bakım Hemşiresidir.**
- Yara bakımı, hemşirelerin **1960**'lı yılların başından itibaren ilk **özelleştikleri** alanlardan biridir.

GİRİŞ

YBH'leri, kronik yaralarda, iyileşme süresini azaltma, hastanede kalış süresini kısaltma, tekrarlı yatışları önleme ve yaşam kalitesi artırma gibi pek çok olumlu sonuçlar ortaya koymuşlardır.

Türkiye'de YBH yetiştirilmesine yönelik eğitim programları son 15 yılda başlamıştır.

GİRİŞ

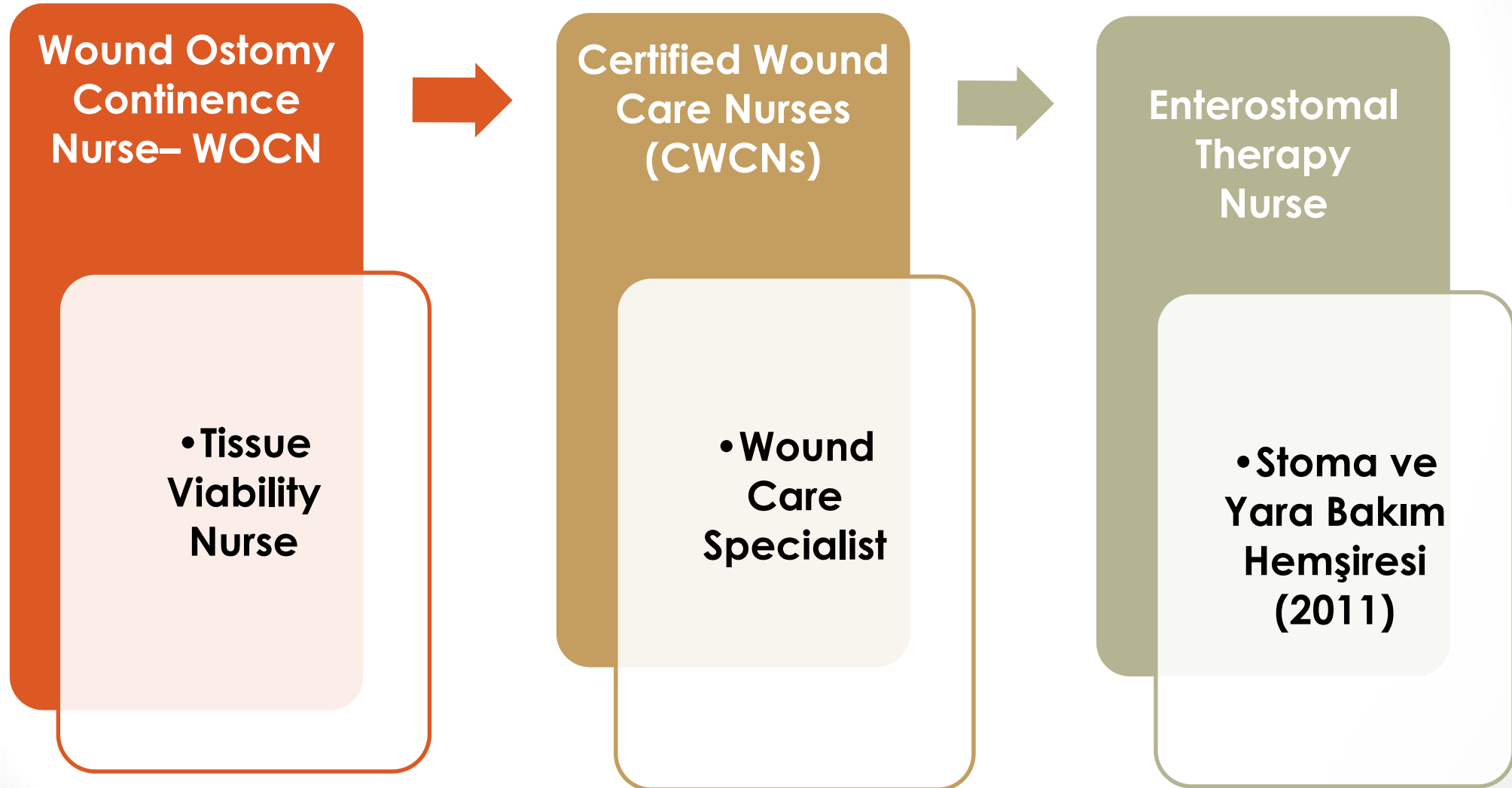
- Kronik yara yönetiminde standart eğitim programı önemli ve gereklidir.
- Lisans Eğitim Programlarında Yara Yönetimi konuları yetersizdir.
- Eğitimin içeriği ile ilgili ortak bir yaklaşım yoktur.
- Eğitim konusunda ortak bir anlayış belirleme çalışmaları devam etmektedir.

(Gotttrup, 2004; Gotttrup ve ark., 2007; Gotttrup F, 2011; Bliss ve diğerleri, 2007; McInerney, 2008; Schuurman ve diğerleri, 2009; Palese ve Carniel, 2011; Shannon, Brown ve Chakravarthi, 2012)

GİRİŞ

- Hemşirelerin çeşitli kronik yaralara ilişkin bilgi ve uygulamaları yeterli düzeyde değildir (Karabağ, Karadağ, 2010; Gunningberg ve ark., 2013; Saleh ve ark., 2013; Sving ve ark.,2014; Aslan ve Yavuz,2015).
- Eğitim hemşirelerin kronik yara ile ilgili bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmektedir (Saleh ve ark, 2013; Zulkowski ve ark. 2007)
- NPUAP-EPUAP 2014 rehberinde, hemşirelere ve diğer sağlık bakım profesyonellerine sürekli eğitimi önermiştir.

TANIM

PROGRAM

- Wound, Ostomy, Contenance Nursing Society (www.wocn.org)
240-320 saatlik WOCN kursu; Birleşik; Bölünmüş
- World Council of Enterostomal Therapist (www.wcetn.org)
240-320 saatlik ETNEP ya da 110 ve 220 saatlik REP
- Wound Care Education Institute (www.wcei.net)
4 günlük Wound & Skin Management Course
- Tissue Viability Nurses Association (www.tvns.org)
Principles of Wound Management, 40 kredi, Leg Ulcer Management
- Bir yıllık Master programları (İngiltere; ABD)

YARA EĞİTİMİ

AVRUPA

EUROPEAN WOUND MANAGEMENT ASSOCIATION- EWMA

[Home](#) [What we do](#) [Resources](#) [Who we work with](#) [EWMA Conference](#) [EWMA News & Events](#) [About EWMA](#)

[DOWNLOAD HERE](#)

Journal

November 2016

Published by
European Wound
Management
Association

CHANGE, OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

WOUND MANAGEMENT IN CHANGING HEALTHCARE SYSTEMS

European Wound Management Association

For Patients and Relatives

In this section EWMA provides information for patients and private care givers who wish to know more about the cause of and management of chronic wounds/ulcers.

[READ MORE](#)

For Professionals

Find more in this section about international guidelines in wound treatment, educational offers in wound care from international universities and publications from EWMA.

[READ MORE](#)

- Hemşirelerin yara bakım sertifikaları, her bir eğitim programı değerlendirildikten ve kabul edildikten sonra EWMA tarafından onaylanmaktadır.
- Avrupa'da ve diğer ülkelerde EWMA tarafından yara yönetimi eğitimleri onaylanan 42 kurs bulunmaktadır.

- Eğitim programlarının değerlendirilmesi için bir değerlendirme aracı geliştirmiştir.
- Avrupa'da bu kriterler kullanılarak standart eğitim programları oluşturulmaya çalışılmaktadır.

ÜLKE	PROGRAM ADI	VEREN KURUM	EĞİTİM SÜRESİ
Çin	İleri Yara Yönetimi Eğitim Programı	Jiangsu Nursing Association	160 saat
		Tianjin Medical University	160 saat
		Beijing Jishuitan Hospital	160 saat
		Hong Kong East Cluster - Hospital Authority Ho Chi Wai	13 gün
	Klinik Yara Yönetimi	Hong Kong East Cluster - Hospital Authority Ho Chi Wai	2 gün
	Yara Yönetim Kursu	Peking University First Hospital	20 gün
Danimarka	Yara Tedavisi ve Önlenmesine Giriş	University College South	5 gün
Mısır	Diyabetik Ayak Ülserlerine Multidisipliner Yaklaşım	Alexandria Continuous Medical Education Accreditation Council	2 gün
Almanya	Temel Kurs	Initiative Chronische Wunden (ICW)	7 gün
Bulgaristan	Kronik Yara Tedavisi ve Önlenmesi	Semmelweis University, Faculty of Health Science, Department of Nursing	60 saat
Hindistan	Hindistan Yara Bakım Projesi	Diabetic Foot Society of India, Opp Ruia College	
İnternationa l E- Learning	Coloplast Healing	Coloplast HEAL Medical Education	10 saat
İran	Hemşireler için Diyabetik Ayak Workshop	Endocrinology and Metabolism Research Institute	2 gün
İtalya	Pita Uluslararası Diyabetik Ayak Kursu	Diabetic Foot Section of the Pisa University Hospital	3.5 gün

ÜLKE	PROGRAM ADI	VEREN KURUM	EĞİTİM SÜRESİ
Malezya	Yara Yönetimi Kursu	Malaysian Enterostomal Nurses Association	1 gün
Portekiz	İleri Yara Bakımı Diploma Programı	University of Minho – School of Nursing	20 hafta
	Hemşireler İçin Yara Tedavisi ve Önlenmesi	Escola Superior de Enfermagem S. Francisco das Misericordias	450 saat
	Yara Önleme, Tedavi ve Yönetimi	Alexandre Sarmento - Formação, Unipessoal Lda	100 saat
Singapur	Hemşireler İçin Yara Yönetim Kursu	St. Luke's Hospital	21 saat
İsviçre	Yara Yönetiminde İnterdisipliner Yaklaşım: Diploma programı	University of Applied Sciences of Western Switzerland	600 saat
	Yara Bakım Uzmanlığı	H+ Bildung, Association of Swiss Hospitals	24 gün
İngiltere	Debritman kursu	King's College Hospital NHS Foundation Trust	3 gün

EWMA EĞİTİM PROGRAMI İÇERİĞİ

1

Epidemiyoloji & Etiyoloji
Anatomi ve Fizyopatoloji
Hasta bakımının
değerlendirilmesi
Risk faktörlerinin yönetimi

2

Lokal yara yönetimi
Uzman müdahaleleri
Farmakolojik yönetim
Rehabilitasyon hizmetleri
Bakımın psikososyal yönleri

EWMA- EĞİTİM MODÜLLERİ

Yara yönetimine giriş

Bacak ülserlerinin önlenmesi ve yönetimi

Yara iyileşmesi ve doku yenilenmesinin fizyolojisi

Basınç yaralarının önlenmesi ve yönetimi

Hastanın ve yaranın değerlendirilmesi

Onkolojik yaraların yönetimi

Yara enfeksiyonları

Travmatik yaraların yönetimi

Diyabetik ülserlerin değerlendirilmesi ve yönetimi

Mevcut kanıtları araştırmak ve değerlendirmek

- Hemşirelik öğrencilerinin EWMA'nın düzenlediği **konferanslara** katılarak kendi eğitim programlarının bir parçası olan yara bakım eğitimlerini tamamlayabilecekleri bir model geliştirilmiştir.
- EWMA tarafından desteklenen, yara yönetimi eğitim ve öğretim ağıdır.
- Bu uygulamanın amacı, Avrupa'da eğitim kurumları, eğitim planlamacıları, eğitim profesyonelleri ve klinikte çalışanlar arasındaki işbirliği ve eşgüdümü sağlamaktır.

YARA EĞİTİMİ

ABD

WOUND OSTOMY CONTINENCE NURSE- WOCN

[Home](#) [About Us](#) [Membership](#) [Resources](#) [Education](#) [Publications](#) [Patient Information](#)

PATIENT INFORMATION

 If you or a loved one are suffering from a wound that won't heal, facing ostomy surgery, or having problems with incontinence...you deserve a wound, ostomy and continence nurse!

[Learn More](#)

ANNUAL CONFERENCE

 Salt Lake City, Utah
May 19-23, 2017

[Call for Member Spotlight Sessions](#)

[Exhibitor Information](#)

[Learn More](#)

BECOME A WOC NURSE

 Learn more about the pathways to becoming a certified WOC nurse.

[Learn More](#)

FEATURED SECTION

 Call For Member Spotlight Sessions

The National Conference Planning Committee would like to give YOU the opportunity to share your wealth of experience and knowledge on the podium at the WOCN Society's 49th Annual Conference in Salt Lake City, UT in May 2017.

[Read More...](#)

SIGN IN

☒ Remember Me

[Sign In](#) [Forgot your password?](#)

YARA OSTOMİ KONTİNANS HEMŞİRELİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI

- Yüz yüze eğitim
- Web tabanlı eğitim
- Uzaktan eğitim

WOCN EĞİTİMLERİNE KABUL KRİTERLERİ

En az lisans
mezunu olmak

En az bir yıldır
klinikte çalışıyor
olmak

Yazılı ve
uygulamalı sınavı
geçmek

PROGRAM ADI	UZMANLIK ALANI	EGİTİM SÜRESİ	WEB ADRESİ
<i>R. B. Turnbull, Jr. School of ET/WOC Nursing Cleveland, Ohio</i>	Yara, Ostomi ve Kontinans	5 hafta online eğitim+ 120 saat klinik eğitim	http://my.clevelandclinic.org/online/WOC
Emory University School of Medicine Wound Ostomy and Continence Nursing Education Center Atlanta	Yara, Ostomi ve Kontinans	6 hafta online eğitim+4 hafta klinik eğitim	http://www.surgery.emory.edu/wocnec/index.htm
Wicks Educational Associates - Harrisburg Area WOC Nursing Education Program Mechanicsburg	Yara Bakımı	2 hafta online eğitim+ 60 saat klinik eğitim	www.wickseducational.com
VA Eastern Kansas Wound Management Academy Leavenworth	Yara Yönetimi	70 saat online eğitim+ 40 saat klinik eğitim	http://www.leaveorth.va.gov/program/wound_academy.asp
University of Virginia Graduate Program in WOC Nursing Charlottesville	Yara, Ostomi ve Kontinans	Yüksek lisans sonrası 1 yıllık eğitim 150 saat uygulama	http://www.nursing.virginia.edu/programs/wocpost/
University of Washington School of Nursing Seattle	Yara programı	6 hafta online eğitim+ 14 gün klinik eğitim	http://www.uwcne.org/specialprograms/details.asp?category=Wound
WebWOC Nursing Education Program	Yara, Ostomi ve Kontinans (tek, iki ya da üç uzmanlık alanı)	14-15 hafta online eğitim + her bir uzmanlık alanı için 50 saat klinik uygulama	http://www.webwocnurse.com

CLEVELAND CLINIC (ONLINE PROGRAM)

The screenshot displays the Cleveland Clinic website's homepage. At the top, the Cleveland Clinic logo is on the left, a green 'MAKE A GIFT' button is in the center, and a search bar with a 'Go' button is on the right. Below this is a horizontal navigation menu with links: Online Services, Health Information, Find a Doctor, Appointments, Patients & Visitors, Locations & Directions, and Institutes & Services. The main banner features a video of a doctor and a patient, with the text 'Diagnosed with a heart condition? Get a second opinion from the nation's best.' and an 'Explore Now' button. Below the banner are three large buttons: 'Call today for an appointment today. 888.223.CARE' with an 'Online Appointment Request' link, 'Check if your insurance includes Cleveland Clinic.' with an 'Accepted Plans' link, and 'Access Anytime Anywhere' with a 'Learn More' link. At the bottom, there is a link to 'Explore healthessentials America's TOP Hospital Blog' and a 'Patient Online Services' section listing MyChart, MyAccount, MyConsult, MyImages, and Express Care Online, each with 'Login' and 'Learn More' links. A 'Physician Online Services' section is also visible. A large promotional banner at the bottom reads 'The Power of Every One.' with the tagline 'It's the number of lives you get to make a real difference.' and a 'Be The Next One' button. The Cleveland Clinic Centennial Campaign logo is also present.

Cleveland Clinic

MAKE A GIFT

Search For: Go

Online Services | Health Information | Find a Doctor | Appointments | Patients & Visitors | Locations & Directions | Institutes & Services

Appointments

Diagnosed with a heart condition?
Get a second opinion from the nation's best.

Explore Now ➔

Call today for an appointment today.
888.223.CARE

Online Appointment Request ➔

Check if your insurance includes Cleveland Clinic.

Accepted Plans ➔

Access Anytime Anywhere

Learn More ➔

Explore **healthessentials** America's **TOP** Hospital Blog ➔

The Power of Every One.

It's the number of lives you get to make a real difference.

Be The Next One ➔

Cleveland Clinic Centennial Campaign

Patient Online Services

MyChart	Login	Learn More
MyAccount	Login	Learn More
MyConsult	Login	Learn More
MyImages	Login	Learn More
Express Care Online		Learn More

Physician Online Services

CLEVELAND CLİNİC (ONLINE PROGRAM)

WOC001 – Yara, ostomi ve inkontinans hemşireliği konsepti

WOC002 – Akut ve kronik yaralar

WOC003 – Fekal ve üriner diversiyonlar

WOC004 – Üriner ve fekal inkontinans yönetimi

WOC005 – Klinik uygulama

Cleveland Clinic

CLEVELAND CLİNİC-PROGRAM İÇERİKLERİ

Anatomi ve fizyoloji

Patofizyoloji

Tanı testleri, medikal ve cerrahi tedavi seçenekleri

Hasta ve ailesinin eğitimi ve rehabilitasyonu

Diğer sağlık profesyonelleri, hasta ve ailesiyle etkin sözlü, yazılı ve elektronik iletişimi formüle etmek

HEMŞİRELER İÇİN YARA BAKIM YÖNETİMİ ONLINE EĞİTİM VEREN DİĞER KURUMLAR

University of South
Indiana- Wound
Management
Certificate
Program

<https://www.usi.edu/health/certificate-program/wound-management-program/>

Metropolitan
State University -
Wound, Ostomy &
Continence Care
Program

<http://www.webwocnurse.com/>

Undersea &
Hyperbaric
Medical
Society - Wound
Care Course

http://membership.uhms.org/events/event_details.asp?id=138204

American
Professional
Registration Board
(APRB) - Wound &
Foot Care Exam
review

<http://www.aprb.org>

ÜCRETSİZ YARA BAKIMI SÜREKLİ EĞİTİM PROGRAMLARI

<http://www.thewoundinstitute.com>

<http://www.medscape.com/nurses>

<http://www.kciceproviderunit.com/>

http://mhcwoundcare.com/continuing_education_credits.html

<http://naccme.com>

<https://www.nursingquality.org/NDNQIPressureUlcerTraining/Default.aspx>

[http://solutions.3m.com/wps/portal/3M/en_US/3MSWC/Skin-Wound
Care/ProfessionalEducationDirectory/](http://solutions.3m.com/wps/portal/3M/en_US/3MSWC/Skin-WoundCare/ProfessionalEducationDirectory/)

<http://www.cefocuseonline.com>

www.kci1.com/KCI1/educationtraining

NATIONAL ALLIANCE OF WOUND CARE AND OSTOMY AKREDİTE EĞİTİM PROGRAMI

- Deri ve deri altı dokunun anatomi ve fizyolojisi
- Kronik yaralar: hücre biyolojisi ve yönetimi
- Kronik yara bakımı kılavuzu
- Yara iyileşmesinin prensipleri
- Yara yönetimi ve dökümantasyonu
- Yara iyileşmesinde ileri tedavi yöntemleri

NATIONAL ALLIANCE OF WOUND CARE AND OSTOMY AKREDİTE EĞİTİM PROGRAMI

- Kronik yaraya neden olan faktörler ve enzimatik debridmanın iyileşmede rolü
- Diyabetik ayak ülserleri
- Biyofilm
- Hastanın değerlendirilmesi, veri toplama ve analizi
- Yasal, etik ve politik konular
- Eğitim

AKREDİTE EDİLMİŞ VE ÜCRETSİZ EĞİTİM VEREN DİĞER KURULUŞLAR

Kronik yara rehberi	Http://www.Woundcme.Org/program/2012-481 sponsor: smith & nephew
Yara iyileşmesinde ileri fizyoloji	Http://www.Connect2know.Com sponsor: mölnlycke health care
Temel yara yönetimi	Http://www.Connect2know.Com sponsor: mölnlycke health care
Kronik yara: hücre biyolojisi ve yönetimi	Http://www.Woundcme.Org/program/2014-627 sponsor: smith & nephew
Yaranın biyolojisi ve tanımı	Http://www.Thewoundinstitute.Com/ sponsor: smith & nephew
IAD ile BY arasındaki farklılıklar	Http://www.Connect2know.Com Sponsor: mölnlycke health care

Yara iyileşmesinin ilkeleri	http://www.thewoundinstitute.com/ Sponsor: Smith & Nephew
BY sınıflandırma ve yönetimi	http://www.connect2know.com Sponsor: Mölnlycke Health Care
Yara iyileşmesinde ileri uygulamalar	http://www.thewoundinstitute.com/ Sponsor: Smith & Nephew
BY yönetimi	Part 1 http://us.3mlearning.co.uk/all-courses/course-detail.aspx?structureId=ea314f49-95b5-e511-9f7e-d067e5ec4c65 Part 2 http://us.3mlearning.co.uk/all-courses/course-detail.aspx?structureId=d5af9ddc-e8ef-e511-9f7e-d067e5ec4c65 Sponsor: 3M Health Care Academy

YARA EĞİTİMİ TÜRKİYE

Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği:

21.08.2010 Sayı: 27676

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Bakanlık, Türk Silahlı Kuvvetleri, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişilerce, **sağlık alanında mezuniyet sonrası uygulanması özel bilgi ve/veya beceriye dayalı mesleki yeterlilikleri kazandırmaya** yönelik olarak yapılacak sertifikalı eğitime ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

T.C. Sağlık Bakanlığı

Bakanlık Teşkilatı Sağlık Mevzuatı Birimlerimiz İletişim

Ana Sayfa » Duyurular » Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları Hakkında Duyuru

Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları Hakkında Duyuru

Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı 04. Şubat 2014 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği çerçevesinde eğitim alanı olarak belirlenmiş ve Bakanlık Makamının 07.04.2015 tarih ve 444 sayılı onayı ile yürürlüğe girmiştir. Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartlarını görmek için [tıklayınız...](#)

Standart No	14
Tarih	01.04.2015
Revizyon No	1

STOMA VE YARA BAKIM HEMŞİRELİĞİ

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cad. No: 3 B Blok 3. Kat
Sıhhiye / ANKARA

Stoma ve Yara Bakım Hemşiresi Eğitim

Kapsam: Bu programa stoma ve yara bakım hizmetinin gerekli olduğu alanlarda çalışan tüm hemşireler katılabilir.

Program öncelikli olarak, genel cerrahi, üroloji, gastroenteroloji cerrahi, pediatrik cerrahi, plastik cerrahi, ortopedi, nöroloji, fizik tedavi servisleri, yoğun bakım üniteleri, stomaterapi ünitesi, yara bakım ünitesi ve evde bakım hizmetlerinde çalışan hemşireleri kapsar.

Stoma ve Yara Bakım Hemşiresi Eğitim

- Sertifikalandırmaya esas eğitim programının süresi toplam 6 (altı) haftadır. Bu sürenin, 10 iş günü teorik (80 saat), 20 iş günü uygulamalı (160 saat) eğitim olarak yapılır.
- Eğitim programının teorik bölümü eğitim merkezinde tamamlanır.
- Eğitim programının uygulamalı bölümü, Stoma ve Yara bakımı hemşireliği sertifika programının standartlarında 10. Maddede belirtilen eğitimci niteliklerine sahip hemşirelerin çalıştığı ve bünyesinde stomaterapi ve/veya yara bakım ünitesinin bulunduğu hastanelerde yapılabilir.

STOMA VE YARA BAKIM HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI

1. EĞİTİMİN ADI

Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı

2. AMACI

Bu eğitim programının amacı, fekal ve/veya üriner diversiyon açılan, fistül, drenaj tüpü, beslenme tüpü bulunan, kronik yarası olan bireylerin bakımından sorumlu, yeterli bilgi, beceri ve tutuma sahip hemşireler yetiştirmektir.

3. HUKUKİ DAYANAĞI

04/02/2014 tarihli ve 28903 sayılı resmi gazetede yayımlanmış Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği

08/03/2010 tarihli ve 27515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hemşirelik Yönetmeliği

4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR

Stoma: Gastrointestinal ya da üriner sistemdeki bir organın deriye anastomoz şeklinde ağızlaştırılmasıdır.

Stoma Bakımı: Stomalı bireye ameliyat öncesi, ameliyat sonrası ve uzun dönemde verilen fizyolojik ve psikososyal bakım işlemlerinin tümüdür.

Kronik Yara: Yaranın normal iyileşme sürecini tamamlayamadığı ve beklenen sürede dokunun anatomik ve fizyolojik bütünlüğünün sağlanamadığı yara çeşididir.

Yara Bakımı: Kronik yarası olan bireylerde yara oluşumunu önleme, yarayı tedavi etme, yara bakımı ve rehabilitasyona yönelik hemşirelik hizmetleridir.

5. EĞİTİM PROGRAMINI YÜRÜTME USUL VE ESASLARI

Bu eğitim programında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

1. Her eğitim başlangıcında, eğitim süresince geçerli olan kurallar ve uygulamalar açıklanır.
2. Eğitim programı, teorik ve uygulamalı olmak üzere iki kısımda yürütülür.
3. Uygulamalı eğitiminde katılımcı sayısı, eğitimin verileceği yerdeki stoma ve yara bakım hizmetini yürüten her bir hemşireye en fazla üç katılımcı düşecek şekilde hesaplanır. Katılımcı uygulamalı eğitim boyunca aynı eğitmen tarafından gözlenir ve değerlendirilir. Bir eğitim döneminde katılımcı sayısı 30’u geçemez.

4. Eğitime kesintisiz devam esas olup yasal mazeret nedeniyle eğitim boyunca en fazla %10 devamsızlık yapılabilir. Ancak uygulama eğitimi sırasında yapılmış olan devamsızlık süresi kadar telatı eğitimi yaptırılır.

5. Eğitim dokümanları, yeni gelişmelere paralel olarak alan ile ilgili ulusal ve uluslararası kılavuzlardan yararlanılarak güncellenir.

6. Eğitim programında aşağıdaki öğretim, öğrenme, strateji, yöntem ve teknikleri uygulanır.

Sözlü anlatım

Video ile öğretim

Küçük grup çalışmaları

Uygulamaları göstererek yaptırma

Soru cevap ile aktif tartışma

Simülasyon

Klinik uygulama

7. Katılımcılar eğitim programı sırasında başka bir alanda/birimde/merkezde veya başka bir işte çalıştırılmazlar.

8. Uygulamalı eğitimde katılımcılar stoma ve yara bakım hizmetini yürüten hemşirelerin gözetiminde ve hasta başında "izler", "gözlem altında yapar" ve "bağımsız düzeyde yapar" aşamalarını uygulayarak yeterlilik kazanır.

9. Eğitimin etkinlik ve verimliliğini ölçmek amacıyla eğitim başlangıcında ön test, sonunda son test yapılır.

10. Uygulamalı eğitim sırasında katılımcı; Stoma ve yara bakım üniteleri, yoğun bakım üniteleri, genel cerrahi, gastroenteroloji cerrahi, üroloji, pediatrik cerrahi, plastik cerrahi, jinekoloji, onkoloji, nöroloji, ortopedi, fizik tedavi, ameliyathane, geriatri, gastroenteroloji servisleri ile yanık merkezlerinde ve evde bakım birimlerinde rotasyon yaparlar.

11. Eğitim programı Ek 2'deki standart değerlendirme formları doğrultusunda değerlendirilir.

12. Uygulamalı eğitim için bu standardın 10. Maddesinde özellikleri belirtilen merkezlerle protokol yapılabilir.

6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ

Bu eğitim programına; stoma ve yara bakım hizmetinin gerekli olduğu alanlarda çalışan tüm hemşireler katılabilir. Program öncelikli olarak, genel cerrahi, üroloji, gastroenteroloji cerrahi, pediatrik cerrahi, plastik cerrahi, ortopedi, nöroloji, fizik tedavi servisleri, yoğun bakım

üniteleri, stomaterapi ünitesi, yara bakım ünitesi ve evde bakım hizmetlerinde çalışan en az lisans mezunu,

- a- Hemşireler,
- b- Hemşirelik yetkisi alması ebeler,
- c- Sağlık memurları (toplum sağlığı) katılabilir.

7. EĞİTİMİN MÜFREDATI

7.1. Öğrenim Hedefleri ve Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular

Eğitim Programının içeriğinde yer alacak konular ve öğrenim hedefleri ile her bir konuya ayrılan süreler aşağıdaki Tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo 1: Eğitim Programının İçeriğinde Yer Alacak Konular ve Öğrenim Hedefleri ile Her bir Konuya Ayrılan Süreler

KONU	HEDEFLER Bu Eğitim Programını başarı ile bitiren katılımcı:	SÜRE (Saat)
STOMA VE YARA BAKIMI İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER		80
STOMA Tanılama, endikasyonu tedavi süreci ve stoma çeşitleri a. Anatomi ve fizyopatoloji b. Gastro-intestinal sistem c. Genito-üriner sistem d. Stoma endikasyonları (konjenital, kazanılmış, enfeksiyonla ilişkili, metabolik, neoplastik ve travmatik) e. Tanılama prosedürleri (endoskopik, laparoskopik, radyografik ve cerrahi) f. Tedavi yöntemleri (endoskopik, laparoskopik, radyografik ve cerrahi girişimler) g. Stoma çeşitleri (Geçici/kalıcı) h. Anatomiye göre (özofagostomi, jejunostomi, çekostomi, ileostomi, Kolostomi, ilürostomi) i. Prosedüre göre (kontinent, double-barrel, end, loop)	1. Gastro-intestinal sistemin anatomisini ve fizyolojisini açıklar. 2. Genito-Üriner sistemin anatomisini ve fizyolojisini açıklar. 3. Ostomiye ilişkin kavramları tanımlar. 4. Stoma çeşitlerini tanımlar. 5. Stoma endikasyonlarını tartışır. 6. Stoma açılacak bireye uygulanacak tanılama prosedürlerinin birey üzerindeki etkilerini analiz eder. 7. Gastro-intestinal ve genito-üriner sisteme uygulanan cerrahi tedavi yöntemlerini ve özelliklerini açıklar.	8 saat

Tablo 1. devamı

2. Ameliyat öncesi bakım a. Stoma bölgesinin işaretlenmesi b. Ameliyat öncesi bağırsak hazırlığı c. Ameliyat öncesi bilgilendirme ve eğitim d Stoma ve yara bakım hemşireliği	1. Stoma açılacak bireye ve bakım vericilere yönelik eğitim planlar. 2. Stoma bölgesinin belirlenme kriterlerini sıralar. 3. Ameliyattan önce uygun anatomik alanda stoma bölgesini işaretler. 4. Stoma ve yara bakım hemşiresinin rol ve sorumluluklarını açıklar.	5 saat
3. Ameliyat Sonrası Bakım a. Ameliyat sonrası erken dönemde bakım b. Uzun süreli bakım c. Özel durumlarda bakım (kısa bağırsak sendromu) d. Kolostomi irrigasyonu e. dren/tüp bakımı f. Besleme tüpleri (gastrostomi ya da jejunostomi yoluyla beslenme) g. Fistüller *GI: mukus, gastrik, biliyer, pankreatik, ince bağırsak, kalın bağırsak, lenfatik, üriner *GU: mesane/vajina, mesane/rektum, rekto-vajinal vb. h. kendini algılama ve beden imajı ı. Cinsellik i. sosyal İzolasyon j. İlaç Kullanımı k. Beslenme ve sıvı dengesi	1. Stomalı bireyin ameliyat sonrası bakımını planlar. 2. Torba-adaptör sistemlerinin özelliklerini ve kullanım amaçlarını açıklar. 3. Kolostomi irrigasyonunun endikasyonlarını ve kontrendikasyonlarını tartışır. 4. Dren /tüp bakımını planlar 5. Fistül bakımı planlar 6. Stomanın bireyin beden imajı üzerine etkisini tartışır. 7. Stomanın bireyin cinsel yaşamı üzerine etkisini tartışır. 8. Stomanın kişilerarası ilişkiler ve sosyal yaşam üzerine etkisini tartışır. 9. Stomalı bireylerde ilaç kullanımına ilişkin dikkat edilecek hususları açıklar. 10. Stomalı bireylerde sıvı elektrolit dengesizliğini önlemeye yönelik girişimleri planlar	9

Tablo 1. devamı

4. Pediyatrik Stoma a. Spesifik pediyatrik stoma ile ilgili durumlar (stoma tipleri, tıbbi durumlar, cerrahi müdahale, ürünler, ebeveyn danışmanlığı, sürekli bakım)	1. Stoma bakımı açısından çocuk ve yetişkin hasta arasındaki farklılıkları tartışır. 2. Pediyatrik stoma endikasyonlarını açıklar. 3. Pediyatrik stoma çeşitlerini açıklar. 4. Yaş gruplarına göre stomanın bebek ve çocuk üzerindeki etkilerini dikkate alarak eğitim planlar. 5. Pediyatrik stomalarda stomal ve peristomal komplikasyonları tanırlar. 6. Pediyatrik stomalarda stomal ve peristomal komplikasyonlara yönelik girişimleri planlar. 7. Pediyatrik stoma bakım ürünlerinin özelliklerini açıklar.	4
5. Komplikasyon Yönetimi a. Konstipasyon, diyare, gaz, yüksek çıktılı stoma b. Stoma komplikasyonlarının yönetimi (iskemi, nekroz, kanama, mukokütanöz ayrılma, herni, prolapsus, retraksiyon, travma, stenoz, granüloma, ülserasyon, ödem, bağırsak tıkanması, ileal blokaj) c. Cilt problemlerinin yönetimi (irritasyon, erozyon, alerji, folikülit, piyoderma gangrenozum, hiperplazi, üre kristalleri, dermatit ve psödo-varikoz lezyonlar) d. Fistül komplikasyonları ve yönetimi	1. Konstipasyon, ishal, gaz ve koku problemlerine uygun girişimleri planlar. 2. Stomal ve peristomal komplikasyonları tanırlar. 3. Stomal ve peristomal ve peristomal komplikasyonların önlenmesine yönelik girişimleri planlar. 4. Stomal ve peristomal ve peristomal komplikasyonların tedavisine yönelik girişimleri planlar. 5. Tüp ve dren çevresindeki cildi koruyucu önlemleri sıralar.	8

Tablo 1. devamı

7. Taburculuk Planlaması ve Eğitimi a. Stoma bakım malzemeleri b. Stomalı bireyin evde bakımı	1. Hastayı ve bakım verenleri stoma bakım malzemeleri konusunda eğitir ve danışmanlık yapar. 2. Stomalı bireyi ve bakım vericileri evde bakım konusunda eğitir.	6
KRONİK YARA 1. Kronik Yara: Tanımı, değerlendirilmesi, tipleri a. Deri (Anatomi, fizyoloji ve fonksiyonları) b. Yara iyileşme süreci c. Yara iyileşmesini etkileyen faktörler d. Yaranın değerlendirilmesi ve kaydı e. Yara tipleri f. Arteriyel ve Venöz ülserler (Etiyoloji, tanı, tedavi yaklaşımları ve bakım) g. Diyabetik ayak (Etiyoloji, tanı, tedavi yaklaşımları ve bakım) h. Bası yaraları (Etiyoloji, tanı, tedavi yaklaşımları ve bakım) i. Basınç azaltıcı destek yüzeyleri j. Bası yaralarını önleme rehberleri	1. Yarayı tanımlar. 2. Yara iyileşme sürecini açıklar. 3. Yara iyileşme sürecini etkileyen faktörleri açıklar. 4. Yara değerlendirme kriterlerini tartışır. 5. Yara tiplerini ayırt eder. 6. Arteriyel ve venöz ülserlerin etiyoloji, tanı ve tedavilerini açıklar. 7. Diyabetik ayağın etiyoloji, tanı ve tedavisini açıklar. 8. Diyabetik ayağın önlenmesine yönelik hasta eğitimi planlar. 9. Bası yaralarının önlenmesine yönelik girişimleri planlar. 10. Bası yaralarını evrelendirir. 11. Bası yaralarının önlenmesine ilişkin eğitim planlar.	15
2. Yara yatağı hazırlama a. Yara enfeksiyonu ve önlenmesi b. Yara debritleme c. Yara irrigasyonu	1.Yarada enfeksiyon kontrolüne yönelik önlemleri alır. 2. Yara debritleme yöntemlerini açıklar 3.Yara irrigasyon solüsyonlarını sıralar	5

3. Yara Pansumanları a. Yara bakım malzemeleri (pansuman materyalleri, yara temizleme solüsyonları) b. Yara pansumanı c. Yarada ağrı kontrolü d. Hiperbarik oksijen tedavisi e. Negatif basınç yardımcı yara kapama tedavisi	1. Yara pansuman kategorilerini ve özelliklerini açıklar. 2. Yaranın özelliğine göre yara malzemelerini seçer. 3. Yarada ağrıyı değerlendirir. 4. Pansuman sırasında ağrının kontrolüne yönelik girişimleri planlar. 5. Yara tedavi yöntemlerini açıklar.	15
4. Taburculuk Planlaması ve Eğitimi a. Kronik yarada evde bakım b. Yasal ve etik yükümlülükler	1. Yara tedavisinde evde bakımın ilkelerini tartışır. 2. Yara tedavisinde yasal ve etik yükümlülükleri tartışır.	5
UYGULAMA		
STOMA 1. Stomalı Bireyin Ameliyat Öncesi Bakımı	1. Stoma bölgesini işaretleme 2. İleostomi açılma ameliyatı izleme 3. Kolostomi açılma ameliyatı izleme 4. Ürostomi açılma ameliyatı izleme	15
2. Stomalı Bireyin Ameliyat Sonrası Bakımı	1. Stoma bölgesini işaretleme 2. İleostomi açılma ameliyatı izleme 3. Kolostomi açılma ameliyatı izleme 4. Ürostomi açılma ameliyatı izleme 5. Peristomal cildi değerlendirme 6. Stomayı değerlendirme 7. Stomaya uygun torba/adaptör sisteminin belirleme 8. Peristomal cildi temizleme 9. Peristomal alana bariyer sprej uygulama 10. Peristomal cilde ve mukokütanöz birleşme alanına stoma pudrası uygulama 11. Stoma çapını ölçme 12. Adaptörü stomanın çapına uygun ölçüde kesme 13. Tek parçalı ostomi torbasını uygulama 14. Çift parçalı ostomi torbasını uygulama 15. Ostomi torbasını boşaltma 16. Ostomi torbasına klemp yerleştirme 17. Ostomi torbasını değiştirme 18. İleostomi bakımı verme	45

3. Taburculuk Planlaması	1. Kolostomi bakımı yapma 2. Ürostomi bakımı yapma	6
4. Komplikasyonların Yönetimi	1. Kolostomi bakımı yapma 2. Ürostomi bakımı yapma 3. Fistül bakımı yapma 4. PEG/PEJ'de cilt bakımı yapma 5. Kolostomi irrigasyonu yapma 6. Stomalı hastaya /bakım vericisine taburculuk eğitimi verme 7. Peristomal cilt komplikasyonuna yönelik bakım yapma 8. Peristomal cilt komplikasyonuna yönelik eğitim verme 9. Parastomal herniasyona yönelik bakım yapma 10. Parastomal herniasyonu yönelik eğitim verme 11. Stomal prolapsusa yönelik bakım yapma 12. Stomal prolapsusa yönelik eğitim verme 13. Stomal stenoz dilatasyonu yapma 14. Diğer komplikasyonlara yönelik bakım verme bakım yapma 15. Stomal prolapsusa yönelik eğitim verme 16. Stomal stenoz dilatasyonu yapma 17. Diğer komplikasyonlara yönelik bakım verme	14

KRONİK YARA		80
1. Yaranın Değerlendirilmesi	1. Yarayı değerlendirme	5
2. Yara yatağının hazırlanması	1. Cerrahi debritleme izleme 2. Yaraya mekanik debritleme uygulama 3. Yaraya enzimatik debritleme uygulama 4. Yara irrigasyonu yapma 5. Yara pansuman malzemelerini seçme 6. Yara yıkama solüsyonları uygulama 7. Yaradan sürüntü kültürü alma	24
3. Yara Pansumanları	1. Transparan film örtü uygulama 2. Köpük örtü uygulama 3. Hidrokolooid örtü uygulama 4. Alginat örtü uygulama 5. Antibakteriyel örtü uygulama 6. Hidrojel uygulama 7. Hidrofiber örtü uygulama 8. Kompresyon bandajı uygulama 9. Negatif basınçlı yara pansumanı uygulama	33
4. Taburculuk Planlaması ve Eğitimi	1. Divabetik avak önleme eğitimi yapma 2. Venöz ülseri olan hastaya /bakım vericiye eğitim verme 3. Başı yaralarının önlenmesi/önlenebilirlik hastaya / bakım vericiye eğitim verme	8
GENEL TOPLAM		240

7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri

Bu eğitim programında aşağıdaki eğitim materyalleri kullanılır.

1. Eğitimin içeriğinde yer alan konuları içeren yazılı eğitim materyalleri (kitaplar, slaytlar, eğitim rehberleri, bilimsel dergiler vb gibi)
2. Görsel/işitsel eğitim materyalleri (kompakt diskler, video filmler, resimler vb gibi.)
3. Uygulamalı dersler için maket/ model ve ilgili malzemeler,
4. Eğitsel malzemeler (stoma ve yara bakımında kullanılan ekipmanlar)
5. Eğitim yapılacak yerde bulunan her türlü cihaz ve malzeme eğitimi materyali olarak değerlendirilecektir.

7.3. Eğitimin Süresi

Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programının Süresi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo: 2. Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programının Süresi

EĞİTİMİN SÜRESİ	TOPLAM SÜRE	
	Saat	Gün (İş Günü)
Teorik Eğitimin Süresi	80 saat	10
Uygulama/Saha Eğitiminin Süresi	160 saat	20
GENEL TOPLAM	240 saat	30

7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi

1. Devam zorunluluğunu yerine getirmeyen katılımcılar sınava alınmaz.
2. Katılımcıların kursun hem teorik bölümünden hem de klinik uygulamadan ayrı ayrı başarılı olması gerekir.
3. Sınav sorularının hazırlanması ve yapılması Sınav soruları eğitim sorumlusunun başkanlığında en az üç eğitimciden oluşan sınav komisyonu tarafından hazırlanır.
4. Sınav soruları çoktan seçmeli olup eğitim programının konuların tamamını kapsar.
5. Kursun teorik bölümüne ilişkin başarı değerlendirme: Kursun teorik bölümünün eğitim merkezinde gerçekleştirilmesi gerekir. Teorik konuları içeren sınavdan 100 üzerinden 70 ve üstü puan alan katılımcı başarılı sayılır. Çoktan seçmeli olarak yapılan bu sınavdan 70' in altında puan alan katılımcı başarısız sayılır ancak uygulama eğitimine devam edebilir. Teorik sınavda başarısız olan katılımcılara bir hafta içerisinde **bir** kez daha teorik sınava girebilme hakkı tanınır. Başarılı olan aday uygulama eğitimine devam eder başarısız olan aday ise, bir sonraki eğitime katılır.
6. Kursun uygulamalı bölümüne ilişkin başarı değerlendirme: Klinik uygulamanın değerlendirilmesinde EK'deki "Uygulama Değerlendirme Formu" kullanılır. Uygulama Değerlendirme Formu her bir uygulama eğitmeni tarafından doldurulur. Uygulamam Değerlendirmesinde 70'in puanın altında alan katılımcı başarısız sayılır.
7. Teorik sınavda başarılı olan ve klinik uygulamada girişimleri başarılı yapan katılımcı sertifika almaya hak kazanır. Sertifika, Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilir ve geçerlilik kazanır.
8. Stoma ve Yara Bakımı Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı sonunda sertifikalandırma için yapılan teorik sınav ve uygulama eğitimi değerlendirme notlarına itiraz eden katılımcıların itirazları sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından en geç 5 (beş) iş günü içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.

9. Sertifikaya esas başarı değerlendirmesi teorik sınav ve uygulama değerlendirme formundan alınan puanların aritmetik ortalamasına göre yapılır.

8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLERİ

Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programında aşağıdaki şartlardan en az birini haiz olan kişiler program sorumlusu olarak görevlendirilir;

1. Hemşirelik esasları veya cerrahi hastalıkları hemşireliği anabilim dalında Lisansüstü eğitim programını tamamlayan hemşireler.

2. Stoma ve Yara Bakım hizmetini en az 3 (üç) yıl yürüten, Bakanlıkça onaylanan stoma ve yara bakım hemşireliği sertifikasına sahip ve hemşirelikte en az lisans mezunu hemşireler.

Program sorumlusunun acil hizmet ihtiyacının doğduğu durumlar hariç Eğitim Programı süresince tam zamanlı görev yapması zorunludur.

9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ

"Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı"nda aşağıdaki şartları haiz olan kişiler eğitici olarak görevlendirilir.

a) Teorik derslerde görev alacak eğiticiler;

- Konu ile ilgili çalışmaları olan hemşirelik öğretim elemanları

- Stoma ve Yara Bakım hizmetini en az 3 (üç) yıl yürüten ve Bakanlıkça onaylanmış stoma/yara bakım hemşireliği sertifikası olan hemşirelikte lisans mezunu olan hemşireler

- Kolon ve rektum cerrahisi konusunda çalışmaları olan genel cerrahi, gastroenteroloji cerrahisi ve onkolojik cerrahi uzmanları

- İlgili alanda diğer sağlık meslek mensupları (üroloji, plastik cerrahi, pediatrik cerrahi, gastroenteroloji, onkoloji, radyoloji, dermatoloji, farmakoloji, psikiyatri alanları uzmanları, beslenme uzmanı ve programda yer alan konularda uzman diğer meslek üyelerini kapsar.)

b) Uygulamalı eğitimlerde görev alacak eğiticiler: Bakanlıkça onaylanmış Stoma/yara bakım hemşireliği sertifikasına sahip, son üç yıldır stoma ve yara bakım hizmetlerini yürüten, hemşirelikte lisans mezunu hemşireler veya hemşirelik öğretim elemanları.

10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ

Eğitim Merkezi;

Bu programın, (teorik ve uygulama eğitimi için) yapılacağı yerin;

Eğitim merkezinde, teorik eğitimin uygun teknoloji ile yapılmasına olanak sağlayacak gerekli donanım (Bilgisayar, projeksiyon cihazı, tarayıcı, tepegöz, uygulama maketleri, yazı tahtası ve kalemli kisi savısına göre kolçaklı sandalye ya da masa sandalye) bulunan ve

11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

Sertifikanın geçerlilik süresi (5) beş yıldır.

12. SERTİFİKANIN YENİLEME ÖLÇÜTLERİ

1. Sertifikanın geçerlilik süresi olan 5 yılın sonunda sertifika sahipleri değerlendirme sınavına tabi tutulur. Yapılan sınavdan en az 70 ve üzeri puan alan katılımcılar başarılı sayılır ve sertifika süreleri 5 yıl daha uzatılır. Sınavda başarısız olan adaylar yeniden eğitime tabi tutulur.
2. Yenileme sınavı bakanlık ilgili biriminin koordinasyonunda “Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı” içeriğinde yer alan konular ve alandaki güncel gelişmeler doğrultusunda çoktan seçmeli test yöntemiyle yapılır.
3. Hukuken kabul edilebilir mazeret halleri dışında sertifika yenileme sınavına art arda iki kez katılmayanların sertifikaları geçersiz sayılır. Hukuken kabul edilebilir mazeretinin sona ermesini takiben en kısa sürede sınava alınır.
4. Sertifikalı eğitim programı uygulama yetkisi verilen yerin herhangi bir sebeple eğitim faaliyetlerinin durması ve sertifikalı eğitim uygulama yetki belgelerinin iptal edilmesi ya da kapatma ve devir durumlarında yenileme sınavları kurumca yapılır.
5. Sertifika yenileme sınavında başarısız olan sertifika sahiplerinin yenileme sınavı notlarına itirazları sertifika yenileme sınav komisyonu tarafından en geç 5 (beş) iş günü içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.

13. DENKLİK BAŞVURUSU VE DENKLİK İŞLEMLERİ USUL VE ESASLARI

Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda Bakanlıkça hazırlanan denklik başvuru formu kullanılarak denklik talebinde bulunulur. Bu formda belirtilen tüm belgelerin sunulması zorunludur. Bu formda belirlenen her bir başlığın altı ayrıntıları ile birlikte doldurulacak, eğitimin verildiği kurum/kuruluşça onaylanmış ve aşağıda belirtilen belgelerin aslı, eğitim yurt dışında alınmış ise ayrıca belgelerin yeminli mütercim tarafından Türkçe’ye çevirisi formun ekinde dosya halinde sunulacaktır.

Başvuru Formu Ekinde Yer Alacak Belgeler

1. Sertifikanın aslı
2. En son bitirmiş olduğu okul/yüksekokul diplomasının aslı ve fotokopisi
3. Varsa Lisansüstü eğitimi bitirme belgesi aslı ve fotokopisi
4. KURUSUZLUĞUNUN aslı ve fotokopisi
5. Başvuru Formunun 4’üncü maddesinde yer alan Eğitim Müfredatı ile ilgili tüm bilgi ve belgeler (Eğitimin alındığı, belgenin düzenlendiği dil ve Türkçe ile)

6. Başvuru Formunun 3'üncü maddesinde yer alan ve eğitimin alındığı Kurum/Kuruluş/Özel Hukuk Tüzel Kişisi/Gerçek Kişisinin Eğitim alınan Ülkenin resmi sağlık otoritesi ve o ülkedeki Türkiye misyon şefliğinden eğitim veren kurumun yetkili olduğunun belgelenmesi istenecektir. Üniversite hastaneleri ve resmi enstitülerden bu belge istenmeyecektir.
7. İlgili alanın standartlarında komisyonca belirlenen ve istenen diğer tüm belgeler

Denklik İşlemlerinin Nasıl Yapılacağı

1. Sertifika Denkliği için müracaat edenlerin başvuru dosyaları Bakanlık ilgili birimince "Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları" doğrultusunda incelenir.
2. Uygun görülen başvurular içerik itibarıyla incelenmek üzere Bakanlık ilgili birimince "Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği Sertifikalı Eğitim Programı Standartları" eğitimi veren birimlerden birine gönderilir.
3. Eğitim birimince de dosyaları uygun ve yeterli bulunan başvuru sahiplerine Sertifika Denklik Belgesi düzenlenir.
4. Sertifika Denklik Belgesi kurum tarafından tescil edilir.

EK:

**STOMA VE YARA BAKIM HEMŞİRELİĞİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI
DEĞERLENDİRME FORMU**

Tarih:

Açıklama: Bu form, sizlerin sertifika programı kapsamındaki eğitim, eğitimciler ve program değerlendirmesi ile ilgili görüşlerinizi almak için hazırlanmıştır.

KONU/ÜNİTE ADI	Kesinlikle Katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Emim Değilim (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle Katılmıyorum (1)
Eğitim					
Amaç ve hedefler açıldı					
Bilgiler açık, net ve anlaşılırdı					
Kurumsal ve uygulama arasında iyi bir denge kurulmuştu					
İçerik iyi organize edilmişti					
Öğrendiklerimi alanda kullanabilirim					
Gerçekleştirilen etkinlikler amaca uygundu					
İyi bir eğitim ortamı hazırlanmıştı					
Etkin eğitim yöntemleri ve araç-gereç kullanıldı					
Eğitimci					
Kendimi rahat hissetmemi sağladı					
Bütün grubun etkin katılımını sağladı					
Konusuna hakimdi					
Katılımcılar arasında etkileşimi destekledi					
Soru sormamı ve endişelerimi dile getirmemi kolaylaştırdı					
Sunulan konunun amaç ve hedeflerini açıkça ifade etti					
Kazanılması hedeflenen davranışların/becerilerin dayandığı ilkeleri açıkladı					
Yaşam boyu eğitimi kendi değer sistemime katmamı sağladı					
Programın Değerlendirilmesi					
Eğitim ortamının fiziksel yapısı (büyüklük, havalandırma, ısıtma, aydınlatma...vb.) yeterliydi					
Eğitim materyalleri yeterliydi					
Eğitimin süresi, gün ve leri uygundu					
Program bilgi ve becerilerimi geliştirdi					
Eğitimin değerlendirilmesinde kullanılan (sınav ve beceri değerlendirme) yöntemler uygundu					
Genel olarak kurstan memnun kaldım					
Uygulama süresi kurs hedeflerine uygundu					
Genel olarak klinik uygulama programı beklentilerimi karşıladı					
Görüş ve Önerileriniz:					

12. Yara Bakım Hemşireliği Kursu

8-10 Nisan 2016

Hilton Garden Inn Çorlu - TEKİRDAĞ

Davet

Kurullar

Program

Genel Bilgiler

Kayıt Bilgileri

İletişim

Davet

Değerli Yara Dostları,

Kronik yaralar önemli bir sağlık sorunu olarak güncelliğini korumaktadır. Bu yaraların tedavisinde güncel yaklaşımları takip eden sağlık çalışanlarının azlığı dikkat çekicidir. Güncel yaklaşımları takip eden sağlık çalışanlarının sayısını arttırmak amacıyla Yara Bakımı ve Doku Onarımı Derneği her yıl biri kongre diğeri de "Yara Bakım Hemşireliği Kursu" olmak üzere toplantılar düzenlemektedir.

Yara Bakımı ve Doku Onarımı Derneği bu yıl 12.'si düzenlenecek olan "Yara Bakım Hemşireliği Kursu" nun Çorlu/Tekirdağ'da yapılmasına karar vermiştir. Siz değerli yara dostlarını; MÖ. 1000 yılından günümüze kadar Anadolu, Yakın Doğu ve Avrupa arasında önemli bir bağlantı noktası olarak modern çağa ayak uyduran, geçmişten geleceğe geçişte önemli bir yere sahip olan bu topraklarda, kronik yaradaki güncel yaklaşımları sizlerle paylaşmak amacı ile Çorlu'ya bekliyoruz.

Sizlerin katılımı ile bilimsel içeriğinin daha da güncelleşeceğini düşündüğümüz 12. Yara Bakım Hemşireliği Kursu'nda buluşmak dileğiyle.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Osman Yüksel
Kurs Başkanı

**Etkinlik
Başlamıştır**

Kurs Merkezi

E-Mail Listesine Kayıt Olun

E-Mail adresinizi giriniz.

Kaydet

KOÇ ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ

SEMAHAT ARSEL HEMŞİRELİK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (SANERC)

YARA BAKIMI KURSU

EĞİTİM PROGRAMININ AMACI

Bu programın amacı, kronik yarası olan hastalara etkin ve güvenli yara bakımı vermek üzere, hemşirelerin kanıt temelli uygulamalara yönelik bilgi ve becerilerini artırmaktır.

EĞİTİM PROGRAMININ HEDEFLERİ

Bu programı başarı ile tamamlayan katılımcılar:

- Derinin anatomik ve fizyolojik özelliklerini bilir.
- Kronik yara ile ilgili kavramları açıklar.
- Kronik yaraların birey, sağlık sistemi ve toplum için önemini tartışır.
- Kronik yara yönetimine ilişkin organizasyonel yapıyı tanımlar.
- Yara iyileşme sürecini açıklar.
- Yara iyileşmesini etkileyen faktörleri tartışır.
- Kronik yara yönetiminin ilkelerini tartışır.
- Basınç ülserlerinin (BÜ) etiyolojisini açıklar.
- BÜ'yu önlemeye yönelik hemşirelik girişimleri açıklar.
- BÜ'yu evrelendirir.
- BÜ'nün tedavi yöntemlerini açıklar.
- Arteriyel/venöz ülserlerin etiyolojisini açıklar.
- Arteriyel/venöz ülserlerde tedavi yöntemlerini açıklar.
- Diyabetik ayağın etiyolojisini açıklar.
- Diyabetik ayak yönetimini açıklar.
- Kronik yarayı değerlendirir.
- Yara yönetiminde aktif ve pasif kapama ürünlerini açıklar.
- Kronik yarada enfeksiyon kontrol önlemlerini açıklar.
- Yaraya uygun bakım ürünlerini seçer.
- Yara pansumanı yapar.

EĞİTİM SÜRESİ

Programın toplam süresi 3 gündür. 16 saat teorik eğitim, 8 saat vaka çalışması/uygulamadan oluşur. Programı başarı ile tamamlayan katılımcıya 24 ANCC kredisi verilir. Program içeriği ile ilgili daha detaylı bilgi almak isteyenler, SANERC Kayıt Ofisi ile iletişime geçebilirler.

EĞİTİMCİLER

Bu programda; kronik yara ile ilgili akademik çalışmaları olan öğretim elemanları, sağlık profesyonelleri ve Stoma ve Yara Bakım Hemşireliği sertifikası olan hemşireler görev almaktadır.

EĞİTİM DOKÜMANLARI

Eğitim dokümanları, kanıta dayalı bilgilerden yararlanılarak hazırlanır ve her yıl güncellenir. Tüm eğitim dokümanları eğitimin başladığı gün katılımcılara verilir.

BAŞARI KRİTERLERİ

- Eğitim başlangıcında "ön test" ve sonunda "son test" yapılır. Katılımcıların başarılı sayılmaları için son testte en az 80 puan almaları,
- Uygulamada başarılı olmaları,
- Eğitimin tamamına katılmaları gerekir. Özel durumlarda sadece %10 devamsızlık kabul edilebilir.

VERİLECEK BELGE

Eğitimin sonunda başarılı olan katılımcıya "Başarı Belgesi" verilir. Belgenin geçerlilik süresi 3 yıldır. Başarı belgesinde; kurs süresi ve kursta yer alan konular detaylı olarak belirtilir. Kurs başarı kriterlerine uygun olarak kursu tamamlayamayan katılımcılara "Katılım Belgesi" verilir. Katılım Belgesinde, kurs süresi ve katılımcının katıldığı tüm konular detaylı olarak belirtilir.

KİMLER KATILABİLİR?

Bu programa, yataklı tedavi kurumlarında, evde bakım birimlerinde, rehabilitasyon merkezlerinde ve Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışan ve kronik yarası olan bireylere bakım veren hemşireler katılabilir.

KONTENJAN

30 kişi ile sınırlıdır.

EĞİTİM ÜCRETİ

Eğitimin ücreti 400 TL (KDV Dahil)'dir.

EĞİTİM YERİ ve ULAŞIM

Eğitimlerimiz, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Kampüsü Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi'nde gerçekleştirilmektedir. İstanbul dışından gelecek katılımcılarımız, yakın konaklama önerileri için SANERC İdari Asistanı ile iletişime geçebilirler.

KAYIT BÖLÜMÜ

Yıllık eğitim takvimimiz ve tarihleri görmek için [tıklayınız](#). Eğitimlere kayıt yaptırmak için [başvuru formunu](#) doldurup e-mail yoluyla aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz.

Tel: 0212 311 26 40 / 14 E-mail: sanerc@ku.edu.tr , cdashan@ku.edu.tr

Adres: Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Kampüsü
Davutpaşa Caddesi No:4 P Blok 5.Kat, 34010 Topkapı, İstanbul

YARA BAKIM HEMŞİRELİĞİ

Yara Bakım Konusunda Uluslar arası Farklılıklar:

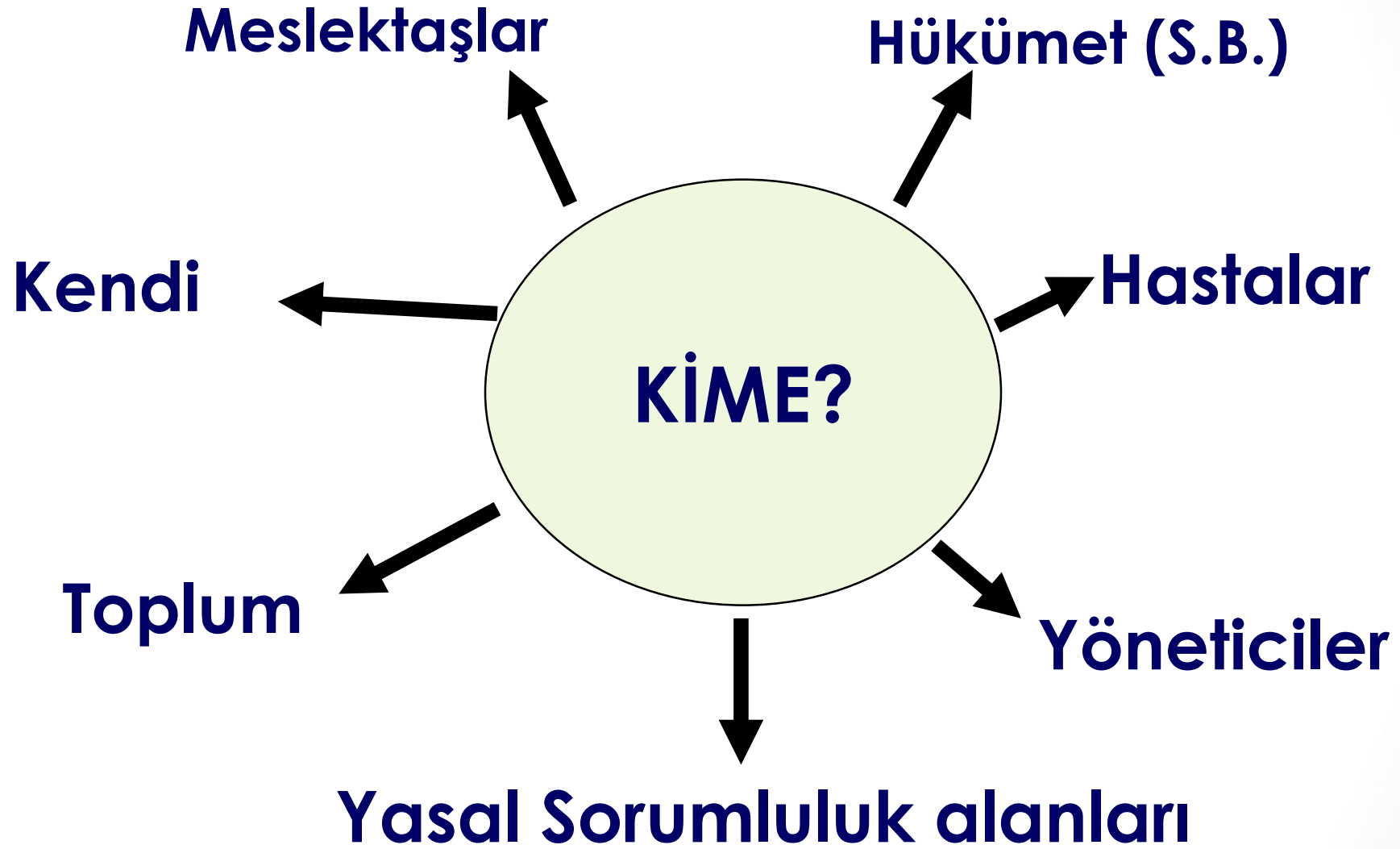
- MesleĐin statüsü
- EĞitim düzeyi
- Yara konusunun gelişmişlik düzeyi
- Yara tedavisine ilişkin ödeme sistemleri

YARA BAKIM HEMŞİRELİĞİ

😊 Keskin debritman (ABD, İngiltere)

😞 Mesleği icra etmeye yetkili ve yeterli olmayan yara bakımı yapamaz

😞 Reçete yazma (İngiltere)

İş Tanımı

Yasal Düzenleme

GÖREV –YETKİ - SORUMLULUKLARI

YASAL DÜZENLEMELER

Madde 8 - (Değ.: Kanun No. 5634 RG: 2.5.2007/26510)

Lisans mezunu hemşireler meslekleriyle ilgili lisansüstü eğitim alarak uzmanlaştıktan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edildikten sonra **uzman hemşire** olarak çalışırlar. Hemşireler meslekleri ile ilgili olan özellik arz eden birim ve alanlarda belirlenecek esaslar çerçevesinde **yetki belgesi** alırlar.

<http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-451/tarihi25021954--sayisi6283--rg-tarihi02031954--rg-sayis-.html> (11.11.2011)

Hemşirelik Yönetmeliği:

08.03.2010 Sayı: 27515

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki belgesine sahip hemşireler

MADDE 8 – (1) Hemşirelik mesleği ile ilgili özellik arz eden birim ve alanlarda yetki belgesine sahip ve bu alanlara ilişkin hemşirelik bakım hizmetlerinden sorumlu hemşiredir.

(2) Yetki belgesine sahip hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları, sahip oldukları yetki belgeleri ve çalıştıkları özellikli alana göre Bakanlıkça düzenlenir.

YÖNETMELİK

Sağlık Bakanlığından:

**HEMŞİRELİK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 8/3/2010 tarihli ve 27515 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hemşirelik Yönetmeliğinin 7 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Uzmanlık alanı ile ilgili kapsamlı sağlık değerlendirmeleri yapar. Hemşirelik bakımını planlar, uygular ve yönetir. Bakımda istenen hedeflere ulaşılamaması durumunda, yeni stratejiler geliştirir.

(4) Hastalara uygulanan tıbbi tanı ve tedavi işlemlerine ilişkin karşılaşılan kritik durumlarda, uygun kararın verilmesinde hemşirelere danışmanlık yapar, meslekî gelişimleri açısından hemşirelere yardımcı olur.

(5) Hasta ve ailesinin eğitimini planlar. Hastaları, bakım ve tedavi yöntemleri ile olası yan etkileri hakkında bilgilendirir. Hastaların güncel ve güvenilir sağlık bilgisine ulaşmasını sağlar.

(6) Uzmanlık alanı ile ilgili ve etik konularda kişi, kurum ve kuruluşlara danışmanlık ve bilirkişilik yapar. Çalıştığı kurumda araştırmalarla ilgili etik komitede görev alabilir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin eki Ek-1’den sonra gelmek üzere ekteki Ek-2 “Çalışılan Birim/Servis/Ünite/Alanlara Göre Hemşirelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları” ile Ek-3 “Hemşirelik Girişimleri Listesi” eklenmiştir.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

Stoma ve Yara Bakım Hemşiresi

- Lisans eğitimini tamamlamış, uluslararası ve/veya kendi ulusal meslek örgütleri tarafından tanımlanmış bir eğitim programından mezun olarak yarası, ostomisi, inkontinansı ve fistülü olan bireylere bakım verebilecek yeterliliğe sahip hemşirelerdir.
- Stoma ve yara bakım hemşiresi; stoma, **yara**, inkontinans ve fistül sorunu olan bireylere yönelik tanı, tedavi ve bakım hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesinden sorumlu özel dal hemşiresidir.
- Stoma ve yara bakım hemşiresi *Hemşirelik Yönetmeliğinin Değişmesine Dair Yönetmelik*'te (19.04.2011 tarihli ve 27910 sayılı Resmi Gazete) belirtilen görev, yetki ve sorumlulukları yerine getirir.

Stoma ve yara bakım hemşiresi,

Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarına ek olarak;

- Stoma, **yara**, inkontinans ve fistül sorunu olan bireyi, fiziksel ve psikososyal açıdan değerlendirir, değerlendirme sonuçlarını ilgili formlara kaydeder. Değerlendirme sonuçları ve ilgili kaynaklardan (hasta dosyası gibi) edinilen verileri yorumlayarak **hemşirelik tanımlarını** belirler.
- Gereksinim duyulan hemşirelik bakımını kanıta dayalı olarak planlar ve yürütür. Hemşirelik bakımının kalitesini ve sonuçlarını değerlendirir; ve bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelik bakımını yeniden düzenler.
- Hastanın ameliyat öncesi hazırlığında cerrahla birlikte stoma bölgesini belirler.
- Ameliyat sonrası erken dönemde (24 saat içinde) stoma ve peristomal cildi değerlendirir, stomayı erken dönem komplikasyonları açısından değerlendirir, gaz, gaita ve idrar çıkışını kontrol eder.

Stoma ve yara bakım hemşiresi

- Stomanın tipine, biçimine ve çapına uygun adaptörü/torbayı ve yardımcı stoma bakım ürünlerini uygular.
- Stomanın ve stoma çevresindeki cildin bakımını yapar.
- Kalıcı kolostomisi olan uygun hastalarda kolostomi irrigasyonu yapar, sonucunu kaydeder.
- Uygun hastalarda hekimle işbirliği içinde lavman (ante-grade continent) yapar.
- Stoma çevresinde gelişen cilt problemlerinde, cilt bakımı yapar.
- Stomaya ilişkin komplikasyonlarda ilgili hekimle işbirliği yaparak gerekli uygulamaları yapar (Kemer ve korse uygulama, prolapsusun elle redüksüyonu, ileostomi lavajı, kanamanın durdurulması, suppozituar ve lavman uygulama).

Stoma ve yara bakım hemşiresi

- Fistül bakımı yapar ve fistül çevresindeki cildi korur.
- Gastrostomi, jejenostomi ve beslenme tüpü yerleştirilen durumlarda tüpün ve ostomi çevresindeki cildin bakımını yapar.
- **Yarayı değerlendirir.** Yaranın mekanik temizliğini yapar. Yara irrigasyonu yapar. Yara pansumanı yapar. Yaraya bandaj uygulaması yapar.
- **Bakım verdiği bireyi, yarayı, yara bakımına** ilişkin ürünleri ve yara bakım uygulamalarını değerlendirerek en etkili ürüne karar verir, aileyi ve ekibi yönlendirir.
- **Basınç Ülseri** açısından risk grubunda yer alan hastaları değerlendirir. Basınç Ülseri gelişmesi durumunda basınç ülserini değerlendirir, ülserin iyileşmesini sağlayacak uygun bakım ve tedavi edici uygulamaları yapar.

Stoma ve yara bakım hemşiresi

- Hastaya yapılan bakım ve tedavi uygulamaları/gözlemlere ilişkin hemşirelik kayıtlarını nöbet/vardiya değişimlerinde yazılı ve sözel olarak bölüm **hemşirelerine**/ilgili ekibe teslim eder.
- Stoma, yara ve inkontinans bakımında asepsi ilkelerine uyar, bu ilkelere uyulmasını sağlar.
- Stoma, **yara** ve inkontinansa yönelik **kayıt formlarını** geliştirerek bakım verdiği hastalara ilişkin hemşirelik uygulamalarının her aşamasını zamanında ve eksiksiz olarak kaydeder.
- Stoma ve yara bakım ilkeleri, yöntemleri ve ürünler konusundaki gelişmeleri takip ederek bilgisini güncelleştirir ve uygulamaya aktarır.
- Hastaya uygulanan bakım ve tedavi ile ilgili uygulamalar ve gözlemlere ilişkin hemşirelik kayıtlarını nöbet/vardiya değişimlerinde yazılı ve sözel olarak bölüm hemşirelerine/ilgili ekibe teslim eder.

Stoma ve yara bakım hemşiresi

- Hasta vizitleri yaparak hastaların durumunu izler, ilgili ekiple bilgi alışverişinde bulunur. Uygulamalarını ilgili formlara kaydeder.
- Hemşirelik uygulamaları için gerekli malzemelerin yeterli ve çalışır durumda olduğunu kontrol eder.
- Stomadan idrar, dışkı örneği alır.
- İnkontinans tipini belirlemeye yönelik tanı işlemlerine katılır.
- **Yaradan kültür alır.**
- Hekimle işbirliği içerisinde **yaraya topikal ajanları** uygular.
- **Yaraya mekanik debritleme** uygular (Islak kuru pansuman, basınçlı yıkama).
- Hekimle işbirliği içerisinde **yaraya kimyasal ve cerrahi debritleme** uygular.

Hemşirelik Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik: 19.04.2011 Sayı: 27910

- **Yoğun Bakım Hemşiresi görev, yetki ve sorumlulukları arasında** “Bası yaraları, risk faktörleri, prognoz üzerindeki etkilerinin değerlendirilerek gelişiminin önlenmesi için uygun hemşirelik yaklaşımını sağlar, oluşması halinde uygun hemşirelik bakımını planlar, uygular ve değerlendirir.”
- **Rehabilitasyon Hemşiresi görev, yetki ve sorumlulukları arasında** “Hasta ve yakınlarına kateter bakımı, bası yarasının önlenmesi ve bakımı,..... ve benzeri konularda eğitim yapar.”

Hemşirelik Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik: 19.04.2011 Sayı: 27910

Diyabet Eğitim Hemşiresi:

d) Diyabetli bireylerin takibini düzenli olarak yapar, komplikasyonların önlenmesine yönelik hasta ve ailesine gerekli eğitimleri verir.

ğ) Diyabetli bireyi diyabetik ayak yönünden değerlendirir, bakımı ve bakımın önemi konusunda bilgilendirir.

Hemşirelik Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik: 19.04.2011 Sayı: 27910

İş Sağlığı Hemşiresi:

j) İşyerinde oluşan küçük yaralanma ve hastalıklarda ilk müdahaleyi yapar, İşyerinin özelliğine göre uygun ilk yardım ünitesini ve malzemelerinin teminini ve kullanıma hazır olmasını sağlar.

Hemşirelik Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik: 19.04.2011 Sayı: 27910

Hemşirelik İşlevleri Rehberi

- Yaradan kültür alma (özerk, kolloboratif)
- Yaralı vücut bölgesini tespit (özerk, kolloboratif)
- BÜ önleme (özerk)
- BÜ bakım (özerk, kolloboratif)
- Yanık/yara debridmanı (özerk, kolloboratif)

Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge

- Zorunlu hallerde uzman tabibin hastayı evinde konsülte etmesi sağlanır. Bu konudaki uygulamalar uzman tabipler arasında dönüşümlü olarak sağlık kurumu amirinin belirleyeceği bir düzen içerisinde yürütülür. **Gerektiğinde, stoma ve yara bakımı, diyabet eğitimi hemşiresi gibi, konularında eğitim almış hemşirelerin hizmete katılması sağlanır.**
- Pansuman ve yara bakım malzemeleri

✓ Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmelik:
06.07.2005 Sayı: 25867

Madde 5c: Yara bakım hizmetlerini yürütmek

✓ Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği: 10.09.1982
No : 8/5819

Hekim tedavi, hemşire bakım yapar.

✓ Kozmetik Kanunu: 24.03.2005 Sayı: 5324

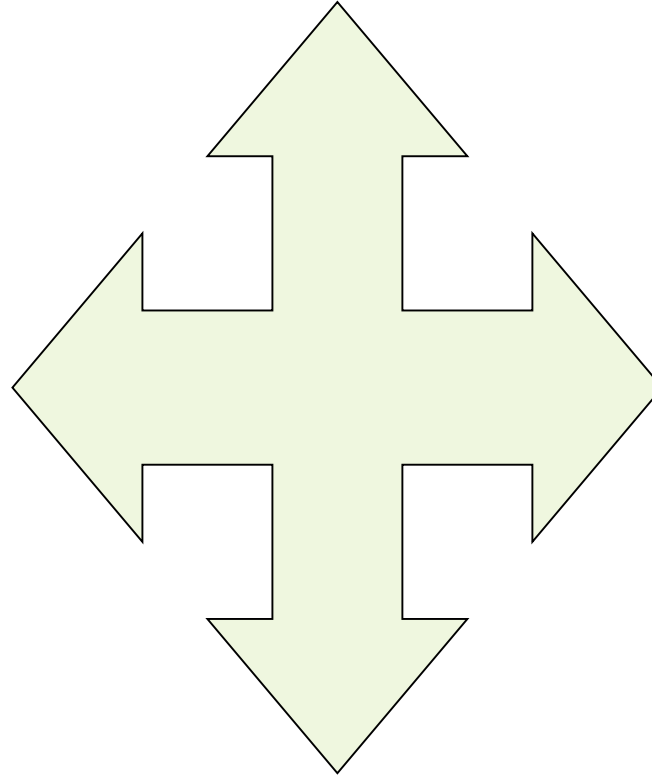
Cilt bakım ürünleri

ETİK İLKELER

Zarar vermeme/yararlılık

Adalet/Eşitlik

Mahremiyet

Özerklik/Bireye saygı

Assessment of Nurses' Knowledge and Practices in Pressure Injury

Question No	Questioned Nursing Procedure	Correct Answer		Incorrect Answer	
		N	%	n	%
1	Avoidance of the use of improper support material to reduce the pressure	218	62.8	129	37.2
2	Avoidance of positioning the patient directly on the trochanter in the side-lying position	202	58.2	145	41.8
3	Avoidance of massage over bony prominences Prevention of contact between bony prominences	251	72.3	96	27.7
4	Determination of Stage I PIs	283	81.6	64	18.4
5	Evaluation of the individuals who cannot change position by themselves for PI risk factors	227	65.4	120	34.6
6	Use of a topical barrier product effective against wetness	289	83.3	58	16.7
7	Instruction to patients (those who are capable) to change position every 15 minutes	69	19.9	278	80.1
8	Use of a risk assessment tool at appropriate intervals	154	44.4	193	55.6
9	Evaluation of the score obtained from risk evaluation scale	121	34.9	226	65.1
10	Determination of suspected DTI	195	56.2	152	43.8
11	Nutrition support provided to patient	195	56.2	152	43.8
12	Determination of areas under pressure	258	74.4	89	25.6
13	Use of appropriate material when the external factors causing the skin to remain wet cannot be controlled	168	48.4	179	51.6
14	Provision of appropriate skin care	275	79.3	72	20.7
15	Use of special beds or equipment, such as a trapeze bar, that allows dependent patients to move during position change or transfer	238	68.6	109	31.4
16	Recording the nursing evaluations and procedures performed	309	89.0	38	11.0
17	Choosing appropriate dressing material	177	51.0	170	49.0
18	Use of appropriate dressing material	121	34.9	226	65.1
19	Avoidance of massaging the area with tissue damage Reduction of the pressure on the heels of bedridden and immobile patients	199	57.3	148	42.7
20	Help provided to treat suspected DTI	231	66.6	116	33.4
21	Choosing an appropriate support surface	107	30.8	240	69.2
22	Repositioning of the patient at appropriate intervals	259	74.6	88	25.4
23	Provision of training/information to the relatives of patient for preventing/treating PIs.	215	62.0	132	38.0
24	Avoidance of raising the head of the bed more than 30°.	198	57.1	149	42.9
25	Determination of Stage III and IV PIs.	254	73.2	93	26.8
26	Use of an appropriate support surface	29	8.4	318	91.6
27	Use of an appropriate dressing material for Stage IV	129	37.2	218	62.8

SONUÇ

Uluslararası düzeyde ülkelerin, sağlık sistemleri, gelişmişlik düzeyleri, yara bakım ürünlerine ulaşılabilirlik ve geri ödeme sistemleri farklılık göstermektedir.

Bu faktörler, dünyada stoma ve yara eğitiminin standart hale getirilmesinin önündeki engellerdir.

Eğitimle ilgili çeşitli sorunlar ve olasılıklar olmakla beraber, ülkelerin politik, sosyal ve sağlık sistemi yapısı göz önünde bulundurularak **etkin eğitim programları geliştirilmeli ve standart bir eğitim anlayışı** belirlenmelidir.

